

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра підприємництва та торгівлі

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»

освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»
другий (магістерський) рівень вищої освіти

Викладач: Яців Ігор Богданович, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва та торгівлі.
Каб. 314 головного корпусу, e-mail: igyatsiv@ukr.net
Тел.: +380975138522

Профайл викладача: <https://www.lnup.edu.ua/uk/kafptb/kolektyv-kafedry?id=4568>

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
Рівень вищої освіти – другий (магістр)
Кількість кредитів – 3
Компонент освітньої програми: обов’язкова
Форма підсумкового контролю: залік
Мова викладання: українська

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Сьогодні висуває нові підходи до освіти, до наукової компетентності фахівця. Отримавши вищу освіту, він повинен вміти творчо мислити, свідомо орієнтуватися в інформаційному та науковому просторі, самостійно опановувати світоглядні парадигми. Глибоке усвідомлення інноваційних явищ і вміння їх розв’язувати за допомогою неординарних методів неможливе без оволодіння науковим апаратом та логікою наукового процесу, уміння аналізувати й прогнозувати подальший розвиток.

Процес підготовки кваліфікованих кадрів все більше орієнтується на самостійну роботу, близьку до дослідницької. Вміння самостійно ставити й вирішувати нові завдання та творчо використовувати досягнення науки і техніки в практичній діяльності важливо всім майбутнім фахівцям. Вивчення дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» спрямоване на сприяння розвитку в них навичок наукової творчості.

Метою дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» є надання студентам уявлень про науку як систему знань і знаряддя пізнання, формування в них цілісних поглядів на методологію наукового пізнання, сутність загальнонаукових і спеціальних методів та принципів проведення дослідження, отримання навичок оформлення їх результатів.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є набуття студентами уміння ставити наукові завдання, планувати їх виконання, організовувати збір і обробку інформації, створювати умови для генерування нових ідей та їх практичної реалізації. Отримані знання допоможуть студентам у написанні магістерської роботи та її захисті, будуть корисними й поза навчальним процесом – під час ведення диспутів, оцінки різних поглядів, вибору найбільш аргументованих позицій.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

У результаті навчання студенти набудуть компетентностей: загальних:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

спеціальних (фахових):

- здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі;
- здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Будуть набуті програмні результати навчання, які передбачають навички і здатності:

- адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності;
- визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення;
- застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп;
- професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі;
- розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності;
- вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Наука як продуктивна сила

Сутність науки та її цілі. Функції науки. Наукознавство, його завдання та розділи. Класифікація наук. Основні напрями наукових досліджень. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Формування вченого як особистості та режим його праці.

Тема 2. Організація наукового дослідження

Сутність наукових досліджень та їх класифікація. Основні етапи в організації наукових досліджень. Вибір проблеми та конкретизація теми

дослідження. Актуальність теми. Визначення мети та завдань наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Формування робочої гіпотези. Встановлення наукової новизни і практичної значимості. Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план. Календарний план-графік наукового дослідження. Схема обґрунтування теми наукового дослідження. Стратегії наукових досліджень. Лінійна, циклічна, розгалужена, адаптивна стратегія, стратегія приростів наукового дослідження, випадковий пошук. Апробація та впровадження результатів наукових досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень

Роль інформації в наукових документах та її класифікація. Критерії визначення якості інформації. Наукові документи. Первинні і вторинні наукові документи. Структура наукових документів. Сигнальна інформація. Режим доступу до наукової інформації. Відкрита інформація та інформація з обмеженим доступом. Способи передачі змісту документа в науковому дослідженні. Цитування та інтерпретація тексту. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Складання бібліографічного опису окремих видів документів. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату.

Тема 4. Основні положення наукової методології

Місце теорії в наукових дослідженнях. Наукова ідея, гіпотеза, категорія. Методологія і методи наукового пізнання. Загальна методологія і часткова методологія. Метод. Методика. Метод науки. Діалектичний підхід в наукових дослідженнях. Метафізичний метод. Принципи загальнонаукової методології. Основні групи загальних методів наукового дослідження. Правила аргументації. Евристичні методи досліджень.

Тема 5. Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної проблематики

Методи збору та узагальнення інформації. Статистико-економічний метод дослідження. Метод порівнянь. Методи прогнозування. Проектно-розрахунковий метод.

Тема 6. Методи опитування в наукових дослідженнях

Суть та завдання опитування як методу наукових досліджень. Види опитування. Складання анкети та обробка результатів анкетування. Метод інтерв'ю. Експертне опитування.

Тема 7. Презентація результатів науково-дослідної роботи

Оформлення науково-дослідної роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень як елемент наукової діяльності. Форми оприлюднення. Функції наукових публікацій. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення. Елементи наукової статті. Мова та стиль наукового дослідження.

Процес підготовки наукової публікації. Науковий виступ, участь у наукових дебатах. Використання в науковому виступі ілюстративного матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бобилев В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. Методологія та організація наукових досліджень: підручник. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2014. 643 с.
2. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
5. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: Знання, 2007. 317 с.

Додаткова

6. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація: навч. посіб. / за ред. А. А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
7. Малигіна В. Д., Холодова О. Ю., Акімова Л. М. Методологія наукових досліджень: монографія. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
8. Мочерний С. В. Методологія економічного дослідження. Львів: Світ, 2001. 415 с.
9. Наукова та інноваційна діяльність України 2020: стат. зб. *Державна служба статистики України [сайт]*. Київ, 2021. 241 с. URL: www.ukrstat.gov.ua.
10. Наумовець А. Г. Ви і ваша аудиторія: дещо про технологію підготовки доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів. Київ: Академперіодика, 2010. 61 с.
11. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
13. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

14. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
15. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2011 № 2623-III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2623-14#n14>.
16. Свердан М. М., Свердан М. Р. Основи наукових досліджень: підручник. Чернівці: Рута, 2008. 456 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет:
zakon.rada.gov.ua – офіційний портал Верховної Ради України;
<http://nbuv.gov.ua/node/554> – каталоги Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського;
<http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України;
<https://mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких студенти отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Консультації здійснюються у відведений для цього час, який доводиться до студентів на початку семестру. Вони, зокрема, використовуються для презентації виконаних студентами завдань у разі їх відсутності на заняттях.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Студенти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного

університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студенти представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи студентів повинні відображати їх власні міркування. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студентів є підставою для її незарахування викладачем.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння студентами матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в них компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, аналіз відповідей студентів).
2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (підготовка відповідей, рефератів).
3. Практична перевірка (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, проміжний модуль, семестрова атестація.

Результати навчальної діяльності оцінюються за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100 балів
10	15	15	15	15	15	15	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

До силябусу також готують матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (конспекти лекцій за всіма темами, інші навчальні та інформаційні матеріали);
- 2) Тематика та зміст практичних робіт;
- 3) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП (<https://moodle.lnup.edu.ua>).